

Ahmed ibn
Jahja Nexhmi

FETVA NË LIDHJE ME *Hijërimin*

Fetva në lidhje me agjërimin

Autor:

Dijetari i nderuar dhe Alameh Ahmed Jahja en-Nexhmij

Falënderimi i takon vetëm Allahut. Atë e falënderojmë, prej Tij kërkojmë ndihmë dhe falje të mëkateve, tek Ai mbështetemi të na ruajë nga sherri i vetes sonë dhe nga të këqijat e punëve tona. Atë që Allahu e udhëzon nuk ka kush e humb dhe atë që e humb Allahu nuk ka kush e udhëzon. Dëshmoj se nuk ka zot tjetër që meriton të adhurohet me të drejtë përveç Allahut një e të vetëm dhe se Muhammedi sal-Allahu alejhi ve sel-lem është rob i Allahut dhe i Dërguar i Tij.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ ۖ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ

“O besimtarë! Kini frikë Allahun me një devotshmëri të vërtetë ndaj Tij dhe mos vdisni ndryshe veçse duke qenë muslimanë.”

¹

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ ۖ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا

“O njerëz! Ruajuni Zotit tuaj, i Cili ju ka krijuar prej një njeriu (Ademit), pastaj prej atij krijoi bashkëshorten e tij dhe prej atyre të dyve përhapí shumë burra e gra. Ruajuni Allahut, me emrin e të Cilit ju kërkoní të drejtat e ndërsjella dhe ruani lidhjet farefisnore. Allahu është Mbikëqyrës mbi ju.” ²

يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ۚ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ۚ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۖ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا

“O ju që keni besuar! Plotësojeni detyrimin ndaj Allahut, kijeni frikë Atë dhe flisni (gjithnjë) të vërtetën. Ai do t’ju drejtojë te veprat e mira e të drejta dhe do t’jua falë gjynahet tuaja. Kushdo që i bindet Allahut dhe të Dërguarit të Tij, me të vërtetë që ka arritur fitoren më të madhe.” ³

¹ (Al-Imran: 102)

² (En-Nisa: 1)

³ (El-Ahzab: 70-71)

Thënia më e mirë është Fjala e Allahut, ndërsa udhëzimi më i drejtë është ai i Muhammedit sal-lAllahu alejhi ve sel-lem. Punët më të këqija janë shpikjet në to, çdo shpikje është bidat (e panjohur më parë në fe) dhe çdo bidat është humbje (nga rruga e drejtë), ndërsa çdo humbje e ka vendin në zjarr.

Pyetja nr 1:

"Cilat janë kushtet e agjërit?"

Përgjigje:

"Kushtet e saj janë që agjëruesi të jetë musliman, përgjegjës për veprimet e tij dhe në gjendje të agjërojë."

Pyetja nr 2:

"A konfirmohet fillimi i Ramazanit nëpërmjet një personi?"

Përgjigje:

"Po. Është transmetuar nga profeti (salAllahu alejhi ue selem) se ai pranoi dëshminë e një beduini për fillimin e Ramazanit. Profeti (salAllahu alejhi ue selem) i tha atij:

A dëshmonë se nuk ka zot tjetër të vërtetë përveç Allahut dhe se unë jam i dërguari i Allahut?" Burri tha: "Po." Si rezultat, profeti (salAllahu alejhi ue selem) urdhëroi njerëzit që të agjërojnë."⁴

---

⁴ Ebu Davudi (2340), Tirmidhi (691), Nesai (2112), Ibn Maxheh (1652) dhe Darimi (1692). I dobët sipas Albanit në "Irue-ul-Ghalil" (907).

Pyetja nr 3:

"Kur duhet agjëruesi ta bëjë nijetin për agjërim?"

Përgjigje:

"Njeti për agjërimin e detyrueshëm duhet të bëhet para agimit të dytë (në imsak). Ndërsa njeti për agjërimin nafie mund të bëhet në çdo kohë, edhe pas lindjes së diellit, me kusht që agjëruesi më parë të mos ketë ngrënë ose pirë. Në këtë rast agjërimi i tij është i saktë."

Pyetja nr 4:

"Cili është gjykimi për të ngrënë syfyr pas kohës?"

Përgjigje:

"Kjo varet kur ka ngrënë syfyr, në qoftëse kjo ishte shumë kohë pas kohës në takvim, atëherë kjo ditë duhet të kompenzohet. Dhe nëse kjo ndodhi më së shumti pesë minuta pas, kjo – insha Allahu – është e falur.

Në agim bëhet e ndaluar ngrënia, edhe fillon koha e faljes së namazit të sabahut. Takvimi nuk është njëqind për qind i saktë. Duket se ai është bërë me kohë rezervë. Nëse një person falet menjëherë pas ezanit të sabahut ne themi se namazi është i pavlefshëm. Ai duhet ta përsërisë namazin, sepse ai u falë para se të kishte hyrë koha e namazit.

Si përfundim, ai duhet të shikojë gjendjen e tij, nëse ai hëngri shumë kohë pas takvimit, ai duhet ta përsërisë atë ditë."

Pyetja nr 5:

"Cili është gjykimi për të agjëruar deri në syfyre? A e bënin sahabët këtë?"

Përgjigje:

"Është e lejueshme të agjërohet deri në syfyre."

Pyetja nr 6:

"A është e detyrueshme ngrënia e syfyrit para agjërimit?"

Përgjigje:

"Kjo nuk është e detyrueshme. Kjo është e rekomanduar sepse kjo e forconë trupin⁵."

Pyetja nr 7:

"A i lejohet personit të sëmuar që të mos agjërojë nëse ai as nuk bezdiset, e as nuk dëmtohen nga agjërimi?"

Përgjigje:

"Personi i sëmuar duhet të agjërojë nëse ai as nuk bezdiset, e as nuk ndikohet negativisht nga agjërimi."

---

⁵ Nga "Fet' h-ur-Rab el-Uadud" (1/250).

Pyetja nr 8:

"Cili është gjykimi i alivanosjes gjatë agjëritit?"

Përgjigje:

"Alivanosja mund të ndahet në dy lloje:

1 - Alivanosje e lehtë që zgjat një ditë, një gjysmë dite dhe të ngjashme.
Kjo alivanosje ka të njëjtin gjykim si gjumi.

2 - Alivanosje e gjatë e cila zgjat për shembull një apo dy muaj. Një person i tillë merr të njëjtin gjykim si personi i çmendur pena e të cilit është ngritur."

Pyetja nr 9:

"A i lejohet personit të sëmurë nga zemra që të mos agjërojë?"

Përgjigje:

"Sëmundjet e zemrës ndryshojnë. Nëse sëmundja e zemrës është e lehtë dhe vie në periudha të caktuara, atëherë është obligim të agjërojë. Në raste të tilla është obligim edhe për t'iu shmangur çdo gjëje që përkeqëson sëmundjen. Dhe në qoftë se sëmundja e zemrës është aq serioze saqë nuk mund të agjërojë ose agjërimi e përkeqëson sëmundjen, ai nuk duhet të agjërojë, dhe në vend të kësaj të ushqej një të varfër për çdo ditë që nuk e ka agjëruar. Nëse ai më pas shërohet ai duhet ti kompenzojë ditët e humbura. Përndryshe ai nuk është i detyruar me më shumë se kaq."

Pyetja nr 10:

"Allahu do që lehtësitë e Tij të merren, sikurse që Ai dënon për mëkatet. A duhet të agjëroj apo jo nëse udhëtoj tetë orë nga Xhezani për në Mekë?"

Përgjigje:

"Mund të zgjedhësh në këtë."

Pyetja nr 11:

"Një burrë ishte në vendlindjen e tij kur Ramazani filloi. Pastaj ai shkoi në një vend fqinj dhe e pa se banorët e atij vendi nuk kishin filluar të agjërojnë ende. Qëllimi i tij ishte që të qëndrojë në vend për më shumë se katër ditë. A i lejohet që të mos agjërojë?"

Përgjigje:

"Nëse ai shkon në një vend fqinj dhe e sheh se ata nuk janë duke agjëruar, kështu që ai mund të vazhdojë të agjërojë sepse ai do të kthehet në vendin e tij. Ai duhet të vazhdojë të agjërojë. Por në qoftë se ai do të qëndron në vendin fqinj, kështu që atij i lejohet që të mos agjërojë sikurse banorët e atij vendi."

Pyetja nr 12:

"A më lejohet si udhëtar i cili nuk agjëron që ti bashkojë namazet apo kjo i lejohet vetëm agjëruesit?"

Përgjigje:

"Nuk është kusht që të agjëroshë për të bashkuar namazet gjatë udhëtimit. Si udhëtarë të lejohet edhe të mos agjëroshë edhe të bashkoshë namazet.

Mendimi i saktë është se është e lejuar që të agjëroshë dhe të mos agjëroshë gjatë udhëtimit. Megjithatë, është më mirë të mos agjëroshë sepse Allahu (Subhanehu ue Te ala) do që lehtësimet e Tij të praktikohen sikurse Ai urren që t'i bëhet mëkat⁶."

Pyetja nr 13:

"A më lejohet që ta prishë agjërimin nëse udhëtoj 90 km⁷ për në vendin e punës?"

Përgjigje:

Po, kjo distancë llogaritet si udhëtim. Të lejohet që ta prishësh agjërimin, edhe pse automjetet e sotme janë lehtësuese dhe të rehatshme. Ky është një lejim nga Allahu (Subhanehu ue Te ala). Profeti (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

"Kjo është një sadaka që Allahu ua ka dhuruar juve. Prandaj pranone sadakanë e Tij "⁸

---

⁶ Ahmedi (832). Autentik sipas Albanit në "Sahih-ul-Xhami" (1886).

⁷ Gruas nuk i lejohet që të udhëtojë pa mahrem

⁸ Muslim (686).

Pyetja nr 14:

"Një grua kishte gjakderdhje njëzet ditë pasi kishte lindur. Pastaj gjakderdhja pushoi për dy ditë. Pastaj iu kthye. A është dashur që ajo të falet dhe të agjërojë këto dy ditë?"

Përgjigje:

"Ajo nuk duhet të falet apo të agjërojë derisa gjaku i saj të pushoj plotësisht. Është e njohur se nga fundi i lehonisë gjaku i gruas pushonë një ose dy ditë për t'u kthyer më pas dhe kështu vazhdon. Përderisa gjaku i saj vie dhe shkon ajo nuk duhet të falet e as të agjërojë. Vetëm kur lehonia të ketë përfunduar plotësisht ajo detyrohet të pastrohet, të falet dhe të agjërojë.

Sipas kësaj agjërimi dhe namazi i saj janë të pavlefshme gjatë kësaj periudhe. Nëse ajo ka agjëruar, ajo duhet ta përsëritë agjërimin. Gruaja me menstruacione që e di ciklin e saj mujor nuk duhet të nxitohet. Gjaku vjen dhe shkon. Ajo duhet të pret derisa t'i vien sekrecionet e bardha.

Gjendja e pastër karakterizohet nga dy fenomene:

1 – Pushimi i gjakut.

2 – Sekrecionet e bardha.

Sekrecionet janë një lëng i sekretuar nga gruaja dhe dëshmon gjendjen e saj të pastër. Kur ato dalin prej saj kjo do të thotë se ajo është e pastër. Aishah (radijAllahu anha) e kishte zakon tu thoshte grave që e vizitonin atë:

"Mos u nxitoni derisa t'i shihni sekrecionet e bardha."⁹

Vetëm atëherë ajo duhet të pastrohet, të falet, të agjërojë, ta prekë Kuranin dhe ta vizitojë xhaminë. Um Atijeh (radijAllahu anha) ka thënë:

"Ne nuk e konsideronin atë që ishte e trëbullt dhe e verdhë pas ciklit mujor të jetë diçka."¹⁰

Kjo do të thotë pas asaj që e karakterizon gjendjen e pastër.

---

⁹ Bukhari (19).

¹⁰ Ebu Davudi (307).

Pyetja nr 15:

"Cili është gjykimi nëse agjëruesi ha ose pi nga harresa?"

Përgjigje:

"Agjërimi nuk priset në qoftë agjëruesi ha ose pi nga harresa. profeti (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

"Ai që gjatë agjërimit ha ose pi nga harresa, ai duhet të plotësojë agjërimin e tij. Allahu i ka dhënë për të ngrënë dhe për të pirë."¹¹

Pyetja nr 16:

"Cili është gjykimi për të përtyp çamçakëz apo pirë duhan gjatë agjërimit?"

Përgjigje:

"Duhani dhe pirja e duhanit pa dyshim e prish agjërimin. Në lidhje me çamçakëzin, dijetarët kanë mendime të ndryshme në lidhje me të. Disa besojnë se është e detyrueshme, ose më mirë braktisja e tij. Të tjerët e lejojnë atë. Mirëpo çamçakëzi prodhon shumë pështymë dhe duhet shmangur. Unë nuk jam duke thënë se çamçakëzi e prish agjërimin, por është e urryer."

---

¹¹ Bukhari (1933) dhe Muslimi (1155).

Pyetja nr 17:

"A e prish agjërimin pirja e duhanit dhe duhani që përtypet?"

Përgjigje:

"Po. Pirja e duhanit dhe duhani që përtypet e prishin agjërimin. Me të dyja, pirjen e duhanit dhe duhanin që përtypet, njeriu ndjenë pushim. Sa të këqija ato të dya janë! Sa varësi të këqija!"

Pyetja nr 18:

"Cili është gjykimi që agjëruesi të përdorë kuhël dhe të parfumoset?"

Përgjigje:

"Është më mirë për t'iu shmangur kuhlit, për shkak se është një hadith i dobët në lidhje me të. Nëse përdorë kuhël nuk shkon kohë e gjatë dhe filloni të pështyni kelbazë. Ndodh që kuhli të delë me kelbazin. Venat e thithin kuhlin në mënyrë që kuhli rrjedh në vena.

Ska të keqe në përdorimin e parfumit. Ai ka të njëjtin gjykim si temjanet e tjera që thithen pa qëllim. Sahabijet (radijAllahu anhume) përgatitnin ushqim dhe ishte e pa shamngshme që të mos i ekspozohen tymit. Megjithatë, profeti (salAllahu alejhi ue selem) nuk ua ndaloi atyre këtë. Po ta kishte bërë këtë, ai (salAllahu alejhi ue selem) do të kishte vëshirësi për umetin.

Për sa i përket cigareve, nargjileve, kështu që ato e prishin agjërimin. Ato i përkasin gjërave të neveritshme dhe gjithashtu gjërave stimuluese dhe prandaj e prishin agjërimin."

Pyetja nr 19:

"Cili është gjykimi për atë që e prishë agjërimin para perëndimit të diellit, duke meduar se ajo është koha e saktë e iftarit?"

Përgjigje:

"Nëse më pas është bërë e qartë se e keni prishur agjërimin para perëndimit të diellit, atëherë ju duhet ta përsëritni atë ditë. Por nëse ju nuk jeni të bindur për këtë, atëherë agjërimi i juaj është i saktë."

Pyetja nr 20:

"Cili është gjykimi mbi puthjen për agjëruesin?"

Përgjigje:

"Puthja nga një plak me epsh të dobët nuk ndikonë përderisa ai nuk ndien epsh. Por edhe në qoftë se ai ndien epsh, është shumë i dobët. Por i riu i cili ndien epsh nga puthjet, ku mund të shkojë përtej puthjes, është i deyrUAR që të mos e bëjë këtë."

Pyetja nr 21:

"Cili është gjykimi për ta prishur agjërimin gjatë thirrjes së ezanit, nëse muezini e thirret pesë minuta para perëndimit të diellit?"

Përgjigje:

"Në qoftë se ata e prishin agjërimin kur dielli është i dukshëm duhet kompenzuar atë ditë. Dhe në qoftë se dielli është i padukshëm për shkak të reve apo të ngjashme, dhe thirrja e ezanit bëhet pesë minuta para kohe, ku mund të jetë një pjesë e diellit ose i tërë dielli të duket, atëherë është më e sigurt për ta përsëritur atë ditë."

Pyetja nr 22:

"A e prishin mëkatet agjërimin? A duhet mëkatari ta përsëris agjërimin?"

Përgjigje:

"Mëkatet kanë dallime. Mëkatet që nuk e prishin agjërimin e zvogëlojnë shpërblimin e tij. Megjithatë, ekzistojnë mëkate që e prishin agjërimin, sikurse arritja e orgazmit nëpërmjet masturbimit, zinasë dhe të ngjashme. Mëkatet e tilla e prishin agjërimin tërësisht."

Pyetja nr 23:

"Cili është gjykimi për të marrë injeksion gjatë ditës në Ramazan? A e prish kjo agjërimin?"

Përgjigje:

"Agjëruesi duhet t'i shmanget injeksionit në vena. Ndërsa injeksioni në muskuj është i padëmshëm për agjërimin."

Pyetja nr 24:

"Cili është gjykimi për marrjen e injeksioneve dhe konsumimin e pilulave¹²?"

Përgjigje:

"Nuk ka dyshim se konsumi i pilulave e prish agjërimin. Asnjë dijetar nuk thotë ndryshe.

Lidhur me injeksionin, edhe ai gjithashtu e prish agjërimin në qoftë se ai ipet në vena. Injeksioni në muskuj mund të diskutohet. Është më mirë për t'iu shmangur atij nëse nuk është rast urgjent.

---

¹² Nga "Fet' h-ur-Rab el-Uadud" (1/249).

Pyetja nr 25:

"Cili është gjykimi për të përdorur kreme të lëkurës dhe penicilina (krem) kundër plagëve? A e prishn këto agjërimin¹³?"

Përgjigje:

"Kremet dhe penicilina kundër plagëve janë të padëmshme sepse ato nuk hyjnë në trup.

Pyetja nr 26:

"Cili është gjykimi për të ngrënë syfyr agjëruesi, duke menduar se është ende kohë e syfyr, por i është bërë e qartë se koha ka kaluar, ose për ta prishur agjërimin duke menduar se dielli ka perënduar, por në të vërtetë akoma nuk ka perënduar?"

Përgjigje:

"Nëse ai ha ose pi, sepse ai dyshon në agimin, dhe nuk i është bërë e qartë, atëherë agjërimi i tij është i saktë. Ai nuk duhet ta kompenzojë atë ditë. Por në qoftë se është bërë e qartë se ai ka ngrënë ose pirë pasi që agimi është bërë i qartë pa dyshim, atëherë ai duhet ta kompenzojë atë ditë. E njëjta gjë vlenë, nëse ai e prishë agjërimin duke besuar se dielli kishte perënduar. Në qoftë se sqarohet se ai nuk kishte perënduar, ai detyrohet ta kompenzojë atë ditë.

---

¹³ Nga "Fet'h-ur-Rab el-Uadud" (1/250).

Pyetja nr 27:

"A duhet personi që agjëron agjërim vullnetar dhe ka marrëdhënie seksuale me gruan e tij për shkak të harresës, a është i detyruar me diçka?"

Përgjigje:

"Është e pa mundur që të harroshë se je agjëruar kur bëhet fjalë për marrëdhënie seksuale. Sepse marrëdhënia seksuale është gjë e përbashkët mes burrit dhe gruas. Nëse njëri nga bashkëshortët e harron agjërimin, ia kujton pala tjetër. Marrëdhënia seksuale kërkon dyer të mbyllura, dhe gjëra të tjera që nuk ka vend për harresë."

Pyetja nr 28:

"Ne e kemi një muezin i cili e thërret ezanin e akshamit, tek i cili bazohen njerëzit në iftar. Ai e thërret ezanin menjëherë kur dielli të ketë perënduar. A i lejohet atij që ta prish agjërimin para se ta thërret ezanin? Apo duhet që së pari ta thërret ezanin dhe pastaj të sigurohet që njerëzit ta pasojnë atë¹⁴?"

Përgjigje:

"Të dy janë të lejuara. Nëse ai është i sigurt se dielli ka perënduar atij i lejohet që ta prish agjërimin e tij me një hurme dhe një gllënjë ujë dhe pastaj e thërret ezanin. Ai gjithashtu mund ti jep përparësi ezanit. Unë preferoj opsionin e fundit."

---

¹⁴ Nga "Fet' h-ur-Rab el-Uadud" (1/252).

Pyetja nr 29:

"A është e detyrueshme për ta prishur agjërimin menjëherë kur të ketë perënduar dielli¹⁵?"

Përgjigje:

"Kjo nuk është e detyrueshme. Kjo është e pëlqyer, sepse profeti (salAllahu alejhi ue selem) tha kur ai ndaloi agjërimin e pandërprerë, tha:

"Ai që dëshiron të vazhdojë agjërimin i lejohet ta bëjë këtë deri në syfyr."¹⁶

Pyetja nr 30:

"Unë kam agjëruar ditën e enjte dhe të premtën pas saj. A lejohet kjo?"

Përgjigje:

"Po."

---

¹⁵ Nga "Fet' h-ur-Rab el-Uadud" (1/250).

¹⁶ ed-Darimi (1705).

Pyetja nr 31:

“Cili është gjykimi për atë që agjëron por nuk e falë namazin?”

Përgjigje:

“A është e mundur të përceprohet një person që agjëron dhe nuk falë namaz? Të kryehet shtylla e katërt dhe të braktiset shtylla e dytë? Për të qenë musliman është detyrë që të pranoshë obligueshmërinë e agjërimit dhe haxhit, por kjo nuk mjafton për namazin. Nuk është e mjaftueshme vetëm për të pranuar detyrimin e namazit. Ai që nuk falet duhet kërkohet që të pendohet. Ose pendohet, ose ai vritet si jobesimtar. Ky është mendimi i saktë, ndërsa shumica e dijetarëve thonë se ai duhet të ekzekutohet si mëkatarë.

Ata që nuk bëjnë tekfir mbi lënësin e namazit thonë se ai ekzekutohet si mëkatarë. Ndërsa argumentet tregojnë se ai që nuk falet është kafir, jeta dhe pasuria e të cilit janë të lejuara që të merren. Në qoftë se është e vërtetë se ai qëllimisht nuk falet, atëherë ai është i dalur nga feja. Në këtë rast ai duhet të gjykohe në një gjykatë Sheriatike, dhe kërkohet që të pendohet. Ose pendohet ai ose ekzekutohet si i pafe.

Nëse ne mendojmë se ai është kafir ne as nuk duhet ta vizitojmë atë nëse ai sëmuret ose t’ia falim namazin e xhenazes kur ai vdes. Pasuria e tij bëhet plaçkë për muslimanët. Ai nuk duhet të trashëgojë trashëgimtarët e tij, as atyre nuk i lejohet që ta trashëgojnë atë. Përveç kësaj ndahet gruaja e tij automatikisht. Prandaj, të gjitha gjykimet e përmendura duhet të zbatohen mbi të.”

Pyetja nr 32:

"Cili është gjykimi i personit që agjëron por nuk falet?"

Përgjigje:

"Agjërimi i tij është i pavlefshëm nëse ai nuk falet. Nëse Allahu e udhëzon atë, ai do ta falë atë. Pendimi shlyen mëkatet e kaluara."

Pyetja nr 33:

"Një person falet vetëm gjatë Ramazanit. Cili është gjykimi mbi agjërimin e tij?"

Përgjigje:

"Është sikurse ai as nuk është faluar as nuk ka agjëruar."

Pyetja nr 34:

"Cili është gjykimi për ti kaluar netët e Ramazanit me lojëra?"

Përgjigje:

"Kjo është humbje kohe. Adhurimi është që njerëzit të kalojnë netët e Ramazanit me namaz, lexim të Kuranit dhe në kërkimin e dijes. Këta njerëz i humbasin netët pas topit dhe lojrave. Kjo është padyshim humbje kohe. Pastaj ata flenë gjatë tërë ditës dhe zgjohen pak para perëndimit të diellit. Ndoshta ata nuk e falin sabahun, drekën dhe ikindinë. Kjo është një fatkeqësi e madhe!"

Pyetja nr 35:

“Cili është vendimi për të luajtur me letra gjatë Ramazanit?”

Përgjigje:

“Të merret me gjëra të pakuptimta është e ndaluar jashtë Ramazanit edhe më keq në Ramazan. Çdokush që privohet nga vlera e këtij muaji është një humbës i vërtetë. Çdokush që privohet nga të mirat e këtij muaji është një humbës i vërtetë. Ai që kalon netët e tij duke luajtur me letra dhe argëtime të tilla si shikimi i televizionit, është privuar nga shumë të mira. A nuk është e mjaftueshme për të lexuar Kuranin, për të falur namaze nafile, për të kërkuar dituri dhe për të ndejur me njerëz të mirë? Këta njerëz duhet të frikësohen Allahut.

Të rinjtë që dalin jashtë dhe luajnë nga ora 20:00 deri në ora 4:00 shpenzojnë tetë orë në fushat e lojës. Ata merren me mëkate dhe fjalë të ndyra. Këto nuk janë asgjë tjetër përveçse gjëra të kota dhe të këqija.

Së dyti, ne jemi të gjithë përgjegjës për ata që jetojnë nën kujdesin tonë. Ai, që del nga shtëpia dhe e lë djalin e tij fjetur është përgjegjës për të. Ai përfshihet në mëkatin e tij nëse ai nuk i thotë asgjë atij. Ai është i detyruar që të trajtojë fëmijët e tyre që t'i binden Allahut (Subhanehu ue Te ala), ti zgjojë për namaz, t'i bëjë ata që të bëjnë vepra të mira, dhe t'ua mësojë gjërat e mira. Shpresojmë se Allahu do ti sjell dobi atij.

Po ti lëmë fëmijët tanë të dalin nga shtëpia sikurse ata duan dhe të vijnë në shtëpi pa e falur namazin, kështu që është e qartë se më i moshuari është ai që e mbanë përgjegjësinë më të madhe për këtë. Më i moshuari duhet ta ketë frikë Allahun në lidhje me ata që jetojnë nën të. Allahu (Subhanehu ue Te ala) ka thënë:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا

” O ju që besuat, ruajeni veten dhe familjen tuaj prej një zjarri, lëndë djegëse e të cilit janë njerëzit dhe gurët.”¹⁷

---

¹⁷ 66:6

Profeti (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

"Të gjithë ju jeni barinj dhe të gjithë ju jeni përgjegjës për kopenë tuaj. Udhëheqësi është bari i kopesë së tij dhe ai është përgjegjës për të. Burri është bari i familjes së tij dhe ai është përgjegjës për të. Gruaja është bari dhe ajo është përgjegjëse për shtëpinë e burrit të saj."¹⁸

Nëse ne të rriturit neglizhojmë kopenë tonë dhe e braktisim atë dhe neglizhojmë përgjegjësinë tonë, Allahu do të na gjykojë për këtë. Natyrisht ne frikësohemi ndaj dënimit të Allahut (Azze ue Xhel).

Së treti, ne duhet të bashkëpunojnë në devotshmëri dhe frikë ndaj Allahut. Nëse e shoh vëllan tënd të jetë i pakijdashëm me fëmijët e vet, dhe se ai është neglizhent me ta, dhe nuk i urdhëron ata në të mirë, nuk i ndalon ata nga e keqja, ti duhet t'ia përkujtoshtë atij në lidhje me këtë. Edhe predikuesit në xhami duhet t'ua përkujtojnë në lidhje me këtë. Kjo është ajo që ata mund të bëjnë. Ata janë në gjendje të flasin, të këshillojnë dhe t'u japin udhëzimi robërve të Allahut."

---

¹⁸ Bukhari (7138) dhe Muslimi (1829).

Pyetja nr 36:

"Cili është gjykimi për agjërimin me xhemat, namazin me xhemat dhe ibadete të tjera?"

Përgjigje:

"Kjo është një nga mëkatet më të ndaluara. Ne i njohim ata që i obligojnë njerëzit me gjëra që Allahu nuk i ka obliguar. Ata e bëjnë këtë në mënyrë që t'ua bëjnë gjërat më të dashura, dhe e quajnë atë "agjërim me xhemat" dhe emra të tjerë. Ne e dimë se kush janë ata dhe në çfarë gjendje ata janë. Të gjithë njerëzit i njohin ata. Kjo gjë është e kotë. Ai që e obligon këtë e ka bërë vetën një ligjvënës me Allahun dhe të dërguarin e Tij (salAllahu alejhi ue selem) dhe ka obliguar diçka që Allahu (Subhanehu ue Te ala) nuk ka obliguar. Profeti (salAllahu alejhi ue selem) nuk e obligoi askë që të të falet gjatë natës ose të agjërojë disa ditë të caktuara.

Këta njerëz janë të detyruar që ta kenë frikë Allahun dhe të pendohen për atë që ata e quajnë "agjërimi me xhemat", "namazi i natës me xhemat" dhe të tjera si këto. Kjo absolutisht nuk është e lejuar. Allahu (Subhanehu ue Te ala) ka thënë:

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِّنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنَ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُصِّلَ لِقَاضِي
بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

" A mos kanë ata ortakë (zota ose idhuj) që u përcaktuan atyre fe, të cilën nuk e urdhëroi Allahu? Po sikur të mos ishte fjala vendimtare (e Allahut që shpërblimi dhe ndëshkimi të jenë në Ahiret), do të kryhej dënimi mbi ta, e megjithatë, mohuesit do të kenë dënim të dhembshëm."¹⁹

---

¹⁹ 42:21

Pyetja nr 37:

"Ka të rinj që duan të thërrasin në fenë e Allahut dhe t'i edukojnë të rinjtë sipas Islamit. Ata përdorin programe duke përfshirë edhe agjërimin me xhemat në disa ditë të caktuara. Cili është vendimi mbi veprimin e tyre²⁰?"

Përgjigje:

"Daveti duhet të jetë sipas Sunnetit të të dërguarit të Allahut (salAllahu alejhi ue selem). Nuk është transmetuar se profeti (salAllahu alejhi ue selem) u ka thënë shokëve të tij (radijAllahu anhum):

"Le të agjërojmë me xhemat një ditë agjërimi nafile."

E vetmja gjë që është raportuar është se Seleme bin al-Akua (radijAllahu anhu) ka transmetuar se profeti (salAllahu alejhi ue selem) ka urdhëruar një burrë për të njoftuar në mesin e njerëzve; lidhur me ditën e ashurës:

"Ai që është agjërueshëm duhet të plotësojë agjërimin e tij. Ai që ka ngrënë nuk duhet të ha më, dhe në vend të kësaj duhet të plotësojë agjërimin e tij."²¹

Në një transmetim tjetër Er-Rubejj bint Mu'auuidh bin Afra tregoi:

"Në mëngjesin e ditës të ashurës i dërguari i Allahut (salAllahu alejhi ue selem) dërgoi një lajmëtar tek fshatrat e Ensarëve jashtë Medinës, duke thënë: "Ai që filloi mëngjesin me stomak bosh duhet të plotësojë agjërimin e tij. Ai që filloi mëngjesin me stomak bosh duhet të agjërojë pjesën tjetër të ditës."²²

---

²⁰ Nga "Fet' h-ur-Rab el-Uadud" (1/252).

²¹ Ahmedi (16508).

²² Muslimi (1919).

Në fillim të Islamit, para se të bëhej agjërimi i Ramazanit obligim, ishte i detyrueshëm agjërimi i ditës së ashurës. Ai që dëshiron t'ua mësojë të rinjve Islamin, nuk duhet të nxis askënd të agjërojë agjërim kolektiv. Kjo është bidat në qoftë se qëllimi është që të adhurohet Allahu me të. Profeti (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

"Ai që bën një vepër që nuk është në përputhje me çështjen (fenë) tonë i refuzohet."²³

Në vend të kësaj thirrësi duhet t'ua shpjegojë vlerën e agjëritimit nxënësve të tij dhe tu tregojë atyre se sa e madhe është vlera e të agjëruarit të hënave dhe të enjteve, ditët e bardha ose tri ditë në muaj. Ai nuk duhet të obligojë dikë që të agjërojë një ditë të veçantë. Ai duhet ti lerë njerëzit të bëjnë çka të duan vetë. Nëse ai ia obligon atyre agjërimin, ai e bën të rekomanduarën obligim. Ky është një ligjësim që nuk ka leje nga Allahu dhe i dërguari i Tij (salAllahu alejhi ue selem). Dispozitat duhet të mbeten ashtu siç janë dhe siç ishin kur profeti (salAllahu alejhi ue selem) vdiq. Thirrësi duhet vetëm të sqarojë dhe të përmend hadithet që nxisin në vepra të mira pa e ngarkuar dikë me to. Sikurse ne jemi të detyruar të veprojmë në përputhje me profetin (salAllahu alejhi ue selem) dhe mënyrën e tij në të gjitha dispozitat, ne jemi të detyruar edhe për ta ndjekur atë (salAllahu alejhi ue selem), kur ne thërrasim tek feja e Allahut (Tabarak ue Te ala).

---

²³ Bukhari (2697) dhe Muslimi (1718).

Pyetja nr 38:

"Mund të ndodhë që disa nxënës kopjojnë gjatë testeve ditën në Ramazan. A e cenon kjo agjërimin e tyre?"

Përgjigje:

"Mashtrimi (kopjimi) është një gjë, kurse agjërimi është një gjë tjetër."

Pyetja nr 39:

"Ne duam një këshillë për nxënësit të cilët mashtrojnë (kopjojnë) gjatë testeve gjatë Ramazanit."

Përgjigje:

"Nxënësit më patën hipur qafes dhe nuk më dëgjonin. Kur i mbikëqyrja testimet e tyre, unë ua kujtoja atyre gjithmonë fjalët e profetit (salAllahu alejhi ue selem):

"Personi i cili e dekoron veten me diçka që ai nuk e zotëron është si personi i veshur me dy rroba të rreme."²⁴

Ti duhet të kënaqesh me njohuritë që ti ka dhënë Allahu. Mjafton t'u përgjigjesh pyetjeve."

---

²⁴ Bukhari (5219) dhe Muslim (2129).

Pyetja nr 40:

"Cili është gjykimi për të pirë tableta hormonale për të shtyer ciklin mujor në Ramazan nëse qëllimi është për të agjëruar tërë muajin?"

Përgjigje:

"Allahu (Subhanehu ue Te ala) ka lejuar gratë që të mos agjërojnë gjatë ciklit mujor dhe lehonisë. Profeti (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

"Unë nuk kam parë askënd me mendje dhe fe të mangët në mënyrë që e bënë një burrë mendjemprehtë të humbet mendjen e tij si ju [gratë]." Ata thanë: "Çka është mangësia në lidhje me mendjen dhe fenë?" Ai u përgjigj: "Mangësia në mendje qëndron në atë se Allahu lejoi që dëshmia e dy grave të përbëjë dëshminë e një burri. Feja e tyre është e mangët sepse ka ditë kur ajo nuk agjëron dhe nuk falet."²⁵

Allahu (Subhanehu ue Te ala) pra e ka lejuar gruan që të përmbahet nga agjërimi kur ajo e ka ciklin e saj mujor dhe lehoninë. Ajo nuk ka nevojë që të përdorë tableta për të agjëruar gjatë Ramazanit. Pos kësaj shpesh ndodhë që gratë të bëhen sterile për shkak të këtyre tabletave. Ato ndikojnë negativisht tek gratë prandaj ato duhet të shmangen."

---

²⁵ Bukhari (304) dhe Muslimi (80).

Pyetja nr 41:

“Një njeri i sëmurë nuk ka agjëruar për dy vite. A duhet dhuruar ushqim apo duhet agjëruar për të?”

Përgjigje:

“Duhet dhënë ushqim për të.”

Pyetja nr 42:

“Para gjashtë viteve, një person kishte pasur marrëdhënie seksuale me gruan e tij gjatë ditës në Ramazan. Ai nuk ka bërë kefara për këtë. Çfarë është ai i obliguar tani?”

Përgjigje:

“Kjo varet nga gjendja e tij. Atij nuk nuk i lejohet që të shtyjë kefaretin, duhet ta kryej atë. Nëse ai nuk është në gjendje të agjërojë dy muaj rresht, ai duhet të bëjë kefara duke ushqyer të varfërit. Në qoftë se mund të agjërojë, ai duhet të agjërojë.”

Pyetja nr 43:

“Një burrë i moshuar nuk është në gjendje të agjërojë. A duhet ta ushqejë një të varfër për çdo ditë apo gjashtëdhjetë njerëz të varfër në muaj të Ramazanit?”

Përgjigje:

“Ai duhet të ushqejë një të varfër për çdo ditë të humbur.

Gjashtëdhjetë njerëz duhet të ushqehen kur burri i thotë gruas së tij se ajo është për të si shpina e nënës së tij (bën dhihar). Kjo nuk është në lidhje me të ushyerit gjatë Ramazanit.

Është më e sigurt për ti dhënë ushqim dhjetë të varfërve pasi të kenë kaluar dhjetë ditë të Ramazanit, pastaj pasi të kenë kaluar njëzet ditë dhe më në fund edhe dhjetë në fund të Ramazanit.”

Pyetja nr 44:

“Dihet se i moshuari që nuk është në gjendje të agjërojë, në vend të kësaj ai u jep ushqim të varfërve. Sa duhet të peshojë ky ushqim? A është e lejuar për t’i ushqyer të varfërit në formë që tu ipet atyre një racion ushqim ditën dhe një natën?”

Përgjigje:

“Ushqimi duhet të peshojnë një mud. Një mud është e barabartë me 600 gram. Në ditët e sotme ne u themi njerëzve të këtij vendi që të japin 1 kg duke pasur parasysh se ata janë në gjendje të mirë ekonomike, elhamdulillah. Përndryshe, shuma e detyrueshme është më pak se 1 kg.”

Pyetja nr 45:

"Le të themi se një person nuk është në gjendje të agjërojë dhe vdes para se të mbarojë Ramazani. A duhet kujdestari i tij të ushqej të varfërit për të?"

Përgjigje:

"Kujdestari i tij nuk është i detyruar që të ushqej për të."

Pyetja nr 46:

"Vajza ime vdiq në muajin e kaluar. Asaj i mbetën gjashtë ditë pa i agjëruar nga Ramazani. Çfarë kemi borxh në lidhje me këtë agjërim? A duhet të agjërojmë në vend të saj, të japim lëmoshë për të apo asgjë?"

Përgjigje:

"Nëse vajza juaj kishte mundësinë për ti agjëruar ato ditë, ju detyroheni që të agjëroni në emër të saj ose të ushqeni një person të varfër për çdo ditë që nuk e agjëroi. Nëse ju zgjidhni opsionin e dytë, ju duhet të jepni 1 kg oriz, grurë ose hikërr (për çdo ditë). Por në qoftë se sëmundja e saj zgjati deri sa ajo vdiq, ju nuk keni borxh asgjë."

Pyetja nr 47:

"A është më mirë për të falur teravitë me imam, apo në shtëpi me familjen, duke qenë se ata nuk dinë të lexojnë Kuran?"

Përgjigje:

"Është e qartë se është më mirë që ai të qëndrojë në shtëpi dhe të falet me familjen. Ai gjithashtu mund të falet me imam dhe të kthehet në shtëpi para vitrit për t'u falur me familjen. Ska të keqe nëse ai falë më shumë se dhjetë apo trembëdhjetë rekate. Profeti (salAllahu alejhi ue selem) nuk vuri asnjë kufizim në numrin e rekateve. Profeti (salAllahu alejhi ue selem) fali njëmbëdhjetë ose trembëdhjetë rekate pa kufizuar numrin. Ai (salAllahu alejhi ue selem) i tha Abdullah bin Amrit (radijAllahu anhuma):

"Më kanë thënë që ti falesh netëve pa fjetur dhe agjëronë gjatë ditëve." Abdullahi tha: "Po, unë e bëj këtë." Pastaj profeti (salAllahu alejhi ue selem) i tha: "Mos vepron kështu. Nëse vepron kështu, syri do të plandoset dhe shpirti do të rraskapitet. Ti ke të obligime ndaj vetes, familjes dhe gruas. Prandaj kryej obligimet ndaj sejcilit."²⁶

I dërguari (salAllahu alejhi ue selem) nuk kufizoi numrin e rekateve në namazit të natës. Kur erdhi një grua tek Aisha (radijAllahu anha) dhe i tregoi asaj për namazin e saj, profeti (salAllahu alejhi ue selem) i tha:

"Veproni atë që keni mundësi. Allahu nuk mërzhitet pëderisa ju nuk mërzhiteni."²⁷

---

²⁶ Bukhari (1979) dhe Muslimi (1159).

²⁷ Muslimi (782).

Pyetja nr 48:

"A është namazi i natës obligim?"

Përgjigje:

"Namazi i natës nuk është obligim. Megjithatë, ai është i ligjësuar për ne. Agjërimi (i Ramazanit) është obligim kurse namazi i natës është sunnet."

Pyetja nr 49:

"A duhet bazuar në takvim gjatë imsakut dhe iftarit në agjërimin gjatë Ramazanit?"

Përgjigje:

"Si do që të jetë, duhet shikuar agimin dhe perëndimin e diellit. Kjo është më e sigurt. Takvimi obligon që të mos hamë dhe pimë para hyrjes së agimit, në fakt kjo është një masë sigurie."

Pyetja nr 50:

"Si duhet ti ushqejë të varfërit personi i cili nuk mundet të agjërojë Ramazanin?"

Përgjigje:

"Pasi të kenë kaluar dhjetë ditë të Ramazanit, ai blen 10 kg oriz të mirë dhe ia jepë atë në një familje të varfër. Pasi të kenë kaluar njëzet ditë të Ramazanit, ai e bën të njëjtën gjë. Kur Ramazani të përfundojë tërësisht, ai e bën të njëjtën gjë."

Pyetja nr 51:

"Cili është gjykimi për të ra në gjumë duke qenë xhunubë dhe për tu zgjuar në të njëjtin gjendje, kur thirret ezani për namazin e sabahut?"

Përgjigje:

"Agjërimi i tij është i saktë dhe ai duhet të lahet."

Pyetja nr 52:

"Cili është gjykimi mbi personin e shëndoshë i cili ha ose pi gjatë ditës në Ramazan? Çfarë është i obliguar?"

Përgjigje:

"Nuk është e lejuar për personin e shëndoshë që të ha qëllimisht ose të pi ditën në Ramazan. Ai duhet të ndalet nga ngrënia dhe pirja, dhe gjithashtu ai duhet ta përsëritë atë ditë."

Pyetja nr 53:

"Një person e mësoi se Ramazani kishte filluar vetëm pasi që kishte hyrë mëngjesi. Çfarë është i obliguar ai?"

Përgjigje:

"Pasi ta ketë mësuar se ka filluar Ramazani, ai duhet të ndalet nga ushqimi dhe pirja dhe ta përsërisë këtë ditë."

Pyetja nr 54:

"Dijetarët kanë mendime të ndryshme për atë se a është obligim të lahet personi i cili ejakulon. Cili është gjykimi mbi këtë?"

Përgjigje:

"Është e detyrueshme që të lahet pas ejakulimit. Kur një person ejakulon ai obligohet që të lahet. Por në qoftë se ai sheh ëndërra erotike pa ejakuluar, ai nuk është i detyruar me asgjë. Profeti (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë:

"Uji varet nga uji."²⁸

Hadithi vërtetë është abroguar nga një vështrim, ndërsa gjykimi i tij ende vlen nga një tjetër vështrim. Ai është abroguar në lidhje me marrëdhëniet seksuale. Larja është obligim pas marrëdhënieve edhe nëse ajo nuk shpie në ejakulim. Sapo të hyj penisi në vaginë, ata detyrohen të lahen.

Lidhur me ëndrrat erotike, është e detyrueshme për t'u larë vetëm nëse ejakulon.

---

²⁸ Muslimi (343).

Pyetja nr 55:

"Një burrë i cili ishte agjërueshëm bëri paralojë seksuale me gruan e tij gjatë ditës në Ramazan dhe pastaj atij i doli medhiu. A është agjërimi i tij i saktë? Ai nuk kishte marrëdhënie me të."

Përgjigje:

"Medhiu nuk e prish agjërimin. Ndërsa ejukalimi e prish agjërimin. Nëse burri apo gruaja ejakulon detyrohen që ta kompenzojnë atë ditë. Medhiu u ndodhë edhe burrave edhe grave, prandaj ne nuk mund të themi që ata ta kompenzojnë atë ditë."

Pyetja nr 56:

"A priset agjërimi nga sekretimi i medhiut dhe sekretimi nga gjëndra?"

Përgjigje:

"Jo."

Pyetja nr 57:

"Një njeri shkeli në një gozhdë në vendin e punës saqë këmba filloi të rrjedh gjak. A e prish kjo agjërimin?"

Përgjigje:

"Kjo nuk e prish agjërimin. Ajo që mund të thuhet është se trupi i agjëruarit dobësohet nëse ai humb një sasi të madhe të gjakut."

Pyetja nr 58:

"A prishet agjërimi nga aromat depërtuese, si era e benzinës²⁹?"

Përgjigje:

"Jo, kjo nuk e prish agjërimin në qoftëse nuk i nuhat me qëllim."

---

²⁹ Nga "Fet' h-ur-Rab el-Uadud" (1/251).